

Ik zit weer op de fiets op weg naar het station. Vandaag reis ik via Dordrecht naar Zevenbergen. Het is een grijzige dag, maar de weergoden hebben beloofd dat het niet zal regenen. Er hangt een soort nattig, net niet miezermotterig gevoel in de lucht. Mijn rugzak is volgestopt met alles wat ik nodig heb, met bovenop een paar lekkere boterhammen.

Eergisteren was ik bij een interessante lezing over het Chinese begrip van landschap. Het woord blijkt te bestaan uit de karakters voor 'berg' en 'water'. Het idee is dat er een dualiteit bestaat tussen deze twee elementen en een continue spanning en dus beweging. Landschap is dus alle bewegingen tussen berg en water. Ik ben benieuwd hoe dat vandaag gaat terugkomen in mijn wandeling.

Een 'landschap' in de westerse traditie is een stationair ding en gaat over kijken vanuit de ik-persoon positie. Landschap impliceert een scheiding tussen deel (landschap) en geheel (land), tussen subject (waarnemer) en object (landschap), en poneert 'zien' als dominant zintuig.

Ik heb de keuze tussen de woorden 'landschap', 'omgeving', 'ruimte' en 'gebied' als ik het ding waar ik doorheen loop wil beschrijven. Vandaag denk ik dat 'omgeving' het beste woord is, want dat omgeeft je – het beweegt mee met je beweging. Ik loop dus door een omgeving.

Je kunt niet door één landschap lopen – dat is een vanuit stationaire positie bekeken en gekaderde ruimte - of wel? Je kunt wel door hét landschap bewegen. Door ruimte kun je lopen, door een ruimte ook. Dan loop je door een kamer of zo, maar die term is zo neutraal. Wat ik doe is niet stationair en niet neutraal. Gebied is meer een kaart-term voor een deel van het land, meer vanuit vogelvlucht of 'god' perspectief gezien dus. Ook niet wat ik zoek.

Vandaag ga ik eens geen afleiding zoeken in boekjes lezen in de trein. Ik wil al die stationnetjes die gaan komen bewust beleven. Kijk, daar heb je de eerste invloed al van het Chinese begrip van landschap: die schilders gingen veel wandelen, zij beleefden het landschap heel bewust, en dan kwam er misschien later wel poëzie uit hun penseel.

Aanwijzingen van de meester (aan Fabienne Verdier, dit is alweer wijsheid uit de lezing) :

- Geen nabootsing van vorm
- Laten vervullen door het landschap
- En door het wezen van het leven in je
- Op een dag komt dat misschien boven
- En stroomt de poëzie uit je penseel
- Dan heb je iets te zeggen.

Ik heb twintig minuten te wachten op station Geldermalsen. Die twintig minuten blijken best lang te duren als je geen afleiding hebt - het is een oefening, en ik heb best veel te oefenen dus. Ik probeer hier nu te zijn, maar mijn hersenen sturen me alle kanten op.

Ik installeer me in een coupé die wel iets van een huiskamer heeft, met een knus tafeltje en pluchen stoelen. Deze huiskamer gaat me vervoeren - dat is een dubbel woord, want zometeen ben ik ook 'in vervoering'.

De mechanische treinstem leest al die stationnetjes van deze lijn op en slaagt erin om ongewenst opgewekt te klinken. Bij Beesd denk ik: "vanaf hier zou ik nog naar huis kunnen lopen". Het is een dag om in je cocon te kruipen en de wereld de wereld te laten.

De krant die ik vanochtend van de mat pakte had als kop "de opmars van extreem rechts in de wereld". Ik las ooit het boek 'De meeste mensen deugen', maar waarom stemmen ze dan op Trump?

In de buitenwijk van Leerdam kun je je eigen woondroom bouwen (staat op een bord), en zo te zien zijn er heel wat dromen onderweg.

Bij station Arkel is de bamboe ontsnapt aan de reisleiding.

Een kudde schapen kluwt bij elkaar aan de voet van een windmolen - dat is een oeroud en een heel nieuw beeld in één. Er is iets mis met de verhoudingen, de schaalgrootte.

Hardinxveld-Giessendam - nu komen er meer mensen mijn huiskamer binnen.

De trein in Dordrecht naar Zevenbergen en Roosendaal heeft geen pluche en het tafeltje is gekrompen. Weg huiskamergevoel.

Vroeger wilde ik altijd met de Orient Express of met de trein door Siberië. Die vet lange treinreizen leken me heel fijn: vervoerd worden en niksig voor je uit zitten staren en vooral: dineren in de trein.

Ik denk weer aan het Chinese landschap 'berg en water'. Er is weinig berg en veel water in Nederland. Maar dan denk ik 'best nog veel berg toch wel', want al het materiaal dat door de rivier is aangevoerd - zand en grind en klei, waarop en waarmee we Nederland hebben gebouwd - dat is ooit berg geweest. Nederland bestaat dus uit bergen die ooit door het water te pakken zijn genomen, en hier hun rustplaats hebben gevonden in eeuwige horizontaliteit.

Polaire begrippen (uit de lezing):

Berg: hoog, stabiel, verticaal, ondoorzichtig, permanent, solide, vorm, zien

Water: laag, vloeiend, horizontaal, transparant, veranderlijk, uitspreidend, niet-vorm, horen

Ik ga niet collecteren, ik ga mensen de gelegenheid geven om na te denken over de klimaatproblematiek. En het is misschien wel effectiever dan kunstwerken tentoonstellen, want als ik per wandeling tussen de honderd en de tweehonderd mensen in de gelegenheid stel na te denken over de klimaatproblematiek, dan heb ik er over het geheel van mijn wandelingen tussen de vijf- en de tienduizend. Dat zijn toch mooie aantallen. En nog geld ingezameld ook, om nog meer acties op touw te kunnen zetten.

Over het Hollands Diep nu, bijna in de mist. Dat raakt een snaar, maar welke snaar?

Ik collecteer in de winkelsstraten van Zevenbergen – ja, ze hebben er meer dan één.

Man met twee honden: "Kom een andere keer maar aan de deur," zegt hij. Hoe dan, zou mijn dochter zeggen

Een boomlange man doneert een flap van 10 - alles wat hij bij zich heeft - en hij zegt: "Dan ben ik er maar vanaf ook."

Net een goede discussie gehad met een echtpaar die alle muntjes uit hun broekzakken doneerden. Hij zei: "Internationaal, dat gaat hem niet worden, vrouwtje, dat is zo ingewikkeld." En ik zeg dan: "Ja, als we niet ambitieus zijn kunnen we grote problemen niet oplossen."

En deze mevrouw – lichtelijk van het pad af denk ik - zei: "Ik geef niet voor de directeuren. Die directeuren gaan van mijn geld niet tegen een boom zeiken, want jullie collecteren alleen maar voor die directeuren."

Vandaag wel erg veel mensen die wel willen bijdragen maar geen muntjes bij zich hebben, en die QR-code, dat wil bijna niemand. Afijn, het gaat om de ontmoeting, niet per se om het geld.

Ik stop nu ook Fortune Tellers bij deze en gene in de brievenbus. Het voelt een beetje alsof ik een papieren bootje heb gevouwen en dat storm in stuur - geen idee waar het terechtkomt en wat het los zal maken. Maar: nothing ventured, nothing gained.

De miezer is hier op de dijk (de Achterdijk) inderdaad nu voelbaar, als hele kleine prikjes op de huid van je hoofd en je handen. Het regent niet, het regent wel. In elk geval word je wel nat.

Elke boerderij omringt zich hier met zijn eigen bosje. Verder is het kaal met heel veel uien- en aardappels-producerend plat land. Zou je omringen met een bosje een instinct zijn, of gewoon iets om de wind te vangen?

Deze boerderij heet 'Zorgvliet' - kunnen ze beter omdopen naar 'Zorgkomt'.

En nu een boerderij die 'Welgelegen' heet – dat is discutabel in deze lage landen.

Vandaag zie ik het volgende dorp niet aankomen, want de kerktoren verstopt zich in de mist.

Mensen aan de linkerkant van de dijk hebben tuintjes aan de rechterkant van de dijk. Dat is grappig – groentetuintjes, plekjes om te zitten. Zouden ze die plek gewoon hebben gekraakt, op eigen initiatief?

Ik sprak net een man die voor zijn huis stond te bezemen. Ik wilde graag weten hoe het zat met de tuintjes. Die bleken bij het eigendom te horen. Links heeft dus rechts hier.

Heel leuk gesprek met hem. Hij woont aan de dijk, in het huis dat zijn overgrootouders nog hebben gebouwd, en die precies weet waar het water kwam en waar het water niet kwam. Hij maakt zich geen zorgen over zeespiegelstijging, deze dijkwoning bewoner, want in '53 viel het wel mee. Toen hadden ze alleen maar natte voeten in de woonkamer, zoals hij dat zei. Het water kwam van het Hollands Diep, het water ging weer weg via de Amer. Hij wist precies de geschiedenis van alle lokale dijken en polders. De Achterdijk is de dijk die achter de dijk langs het Hollands Diep ligt, het is dus een secundaire waterkering. Een voor-het-geval-datje, zogezegd.

Vanaf hier kun je op een heldere dag de koepel van Breda zien, vertelde hij. Het is vandaag allesbehalve een heldere dag, dus Breda zien we niet.

Het gehucht hier heet Kalishoek en hij zei: "Vroeger vestigden zich hier het uitschot, maar nu is het hier wel leuk." Hij is zelf ook een wandelaar, had het Pieterpad gelopen Maar bang voor het water, dat is hij niet. Wat hij mist in zijn omgeving is al het kleinvee wat vroeger in kleine weilandjes langs de dijk stond. Nu is het allemaal in gebruik als overtuin, siertuin, moestuin, maar die kleine boerderijen zijn allemaal gestopt, zei hij.

Ik doe een zeemeditatie, en de geploegde voren worden de golven en het geluid van de snelweg is het geluid van de branding.

Hier staat er dan toch nog één paardje langs de dijk.

Ik loop nu omhoog naar de A16. Als ik hier zou moeten vluchten voor het water, dan wist ik het wel: op naar het snelwegtalud. Ik moet een stukje langs de snelweg om er dadelijk over te kunnen. Vreemd genoeg maakt omlopen me ongeduldig. Terwijl ik me toch zo laat vervullen door het landschap – maar ik geef het je te doen om je te laten vervullen door het snelweglandschap ...

Van de windmolens hier - en er staan er veel - zie ik vandaag alleen de onderkant in de mist. Om de te beschrijven: verhullend mooi.

Ik moet niet alleen hoog over de snelweg maar ik moet ook nog hoog over het spoor. Dit is een zeer verhoogd gebied.

Net terp nummer vijf getekend bovenop het talud van snelweg en spoor - dat is een hoogte op een hoogte. Dat lijkt me hoog genoeg.

Om bij de weg te komen die ik hebben wil, moet ik óf een heel eind omlopen óf de dijk afglijden. Ik denk dat het omlopen wordt, maar goed dat ik in een plat land woon want de berg af naar beneden is niet zo mijn ding. Oké, compromis: halverwege is het talud minder steil. Steek ik hier toch maar door naar die parallelweg. Even later: ging goed, ben nog geheel heel.

Ik ben dicht in de buurt van het Hollands Diep numaar aan het licht vandaag is het niet te zien.

De elektriciteitsmasten met hun grote voeten, als er niemand kijkt denk ik dat ze stiekem een dansje doen.

Ik koers nu af op Lage Zwaluwe. Er is ook een Hoge Zwaluwe. Nobrainer: als je moet kiezen welke, dan je natuurlijk hoog.

Kleine change of plan - hoe kan je dat zeggen als je geen vaste plannen hebt? - maar Lage Zwaluwe 'het dorp' heeft maar eens in de zoveel uur een treinverbinding met Lage Zwaluwe 'station'. En Lage Zwaluwe station, daar stai k nu. We stoppen de reis dus in Lage Zwaluwe 'station' en de volgende keer pakken we Lage Zwaluwe 'het dorp' mee.

En deze raad je niet: op Lage Zwaluwe 'station' geen seconde hoeven wachten. Trein kwam aanrijden toen ik de trap af liep naar het perron.

Vanuit de trein kan ik goed zien dat de wolken vandaag steeds lager zijn komen te hangen. Mijn jas en mijn sjaal en mijn haar zijn eigenlijk behoorlijk nat, maar als je me gevraagd zou hebben of het vandaag heeft geregend, dan zou ik zeggen: nee.

Ik ben eigenlijk wel dol op miezermot.